

ผลของการให้ความรู้แก่การค้าขายรุ่นหลังตลอดครั้งแรก โดยใช้กระบวนการกลุ่ม
ต่อความรู้และการตอบสนองต่อสัญญาณทาง

ทัศนคติ

TH0009235

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

๒๒ ก.ค. ๒๕๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

180126

เมษายน ๒๕๖๓

ISBN 974-383-528-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ทศนา หลีคำวน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลัก
สูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียวอิสเรศ)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียวอิสเรศ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ วิจิตรสุคนธ์)

.....กรรมการ

(ดร. พิสมัย หอมจำปา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2547

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2546

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีนันท์ ภาครูป และรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิเศษ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและประทับใจในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ณ ที่นี้ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ อันเป็นพื้นฐานความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยสูติกรรม โรงพยาบาลโพธาราม และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วย สูติ-นรีเวช โรงพยาบาลบ้านโป่ง ที่อำนวยความสะดวกในการทดสอบเครื่องมือการวิจัยและ เก็บข้อมูลเป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอบพระคุณผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลบ้านโป่ง ที่ให้โอกาสการศึกษาต่อ ขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดจน รับภาระงานแทนผู้วิจัยขณะศึกษา และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้ทุน สนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่มอบความรักความห่วงใย ให้กำลังใจ แก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ นิสิตปริญญาโท สาขาการพยาบาลครอบครัว รวมทั้งผู้ที่ยังไม่ได้กล่าวถึงทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ เอื้ออาทร และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอด เวลาที่ศึกษา

ทัศนา หลีค้วน

44910082: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: ความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก/มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรก/กระบวนการกลุ่ม

การตอบสนองสื่อสัญญาณทารก

ทัศน์า หลีถ้วน: ผลการให้ความรู้แก่มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรก โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ต่อความรู้และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารก (THE EFFECT OF PROVIDING KNOWLEDGE TO PRIMIPARA ADOLESCENT MOTHERS BY USING GROUP PROCESS ON MATERNAL KNOWLEDGE AND RESPONSE TO INFANT CUES) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์:

จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., มณีรัตน์ ภาครูป, ปช.ด., วรณี เดียวาศเรศ, Ph.D. 113 หน้า ปี พ.ศ. 2547.

ISBN 974-383-528-8

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกของมารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรก ระหว่างกลุ่มที่มีการให้ความรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่มกับกลุ่มที่มีการให้ความรู้ในรูปแบบเดิมของโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดา วัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปีหลังคลอดบุตรคนแรก ที่พักฟื้นหลังคลอดในหอผู้ป่วยสูติ-นรีเวช โรงพยาบาลบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 40 คน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเข้ากลุ่มควบคุมจำนวน 20 คน ซึ่งได้รับความรู้ใน รูปแบบเดิมของโรงพยาบาล และเข้ากลุ่มทดลองจำนวน 20 คน ซึ่งได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกโดยใช้กระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับความรู้เรื่องสื่อสัญญาณทารกและการตอบสนองสื่อสัญญาณทารก ทั้งก่อนและหลังการทดลอง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรกกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก สูงกว่ากลุ่มมารดาที่มีการให้ความรู้ในรูปแบบเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. มารดาวัยรุ่นหลังคลอดครั้งแรกกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก และการตอบสนองสื่อสัญญาณทารก โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการตอบสนองสื่อสัญญาณ ทารกสูงกว่ากลุ่มมารดาที่มีการให้ความรู้ในรูปแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การให้ความรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สามารถเพิ่มความรู้ เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารกและการตอบสนองสื่อสัญญาณทารกได้ และจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ มารดามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อสัญญาณทารก และสามารถตอบสนองสื่อสัญญาณทารกได้ถูกต้อง รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาและทารก ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาการของทารกใน ด้านต่าง ๆ

44910082: MAJOR: FAMILY NURSING; M.NS. (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: KNOWLEDGE OF INFANT CUES/PRIMIPARA ALDOLESCENT MOTHERS/
GROP PROCESS/RESPONSE TO INFANT CUES.

THATSANA LEEKUAN: THE EFFECT OF PROVIDING KNOWLEDGE TO
PRIMIPARA ALDOLESCENT MOTHERS BY USING GROUP PROCESS ON MATERNAL
KNOWLEDGE AND RESPONSE TO INFANT CUES. THESIS ADVISORS: CHINTANA
WACHARASIN, Ph.D., MANEERAT PHAKTOOP, Ph.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D.
113 P. 2004. ISBN 974-383-528-8

The purpose of this quasi-experimental research was to study the effect of providing knowledge by group process on maternal Knowledge and response to infants cues of the primipara adolescent mothers who were in an experimental group in to those in a control group. The sample consisted of 40 primipara adolescent mothers at ages of 15 –19 staying at paueperium - gynae ward in Banpong Hospital Ratchaburi province. The study mothers were randomly assigned to either the control or experimental group. The 20 samples who were in the control group received regular postpartum care service of the hospital and the other 20 samples joined in the experimental group and received knowledge about infant cues and response by means of group process. The samples in both groups were assessed knowledge and response to infant cues at intake and two weeks after using questionnaires. Data were analyzed in term of percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results of the study revealed that:

1. The primipara adolescent mothers in the experimental group had significantly higher mean scores of knowledge about infant cues after the experiment than the control group ($p < .05$).
2. The primipara adolescent mothers in the experimental group had significantly higher mean scores of response to infant cues after the experiment than the control group ($p < .05$).

The finding from this study suggested that participating in the group process could enhance the knowledge and response to infant cues among primipara adolescent mothers. This study also provided ways to enhance mothers' knowledge and response to infant cues which in turn effective interaction between adolescent mothers and their infant there by, promoting growth and development of this very young group of population.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ทารกแรกเกิด.....	11
วัยรุ่นและการเป็นมารดาวัยรุ่น.....	22
แนวคิดของการให้ความรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	33
การให้ความรู้ในรูปแบบเดิมของโรงพยาบาล.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	50
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	50
ขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	56
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปและอภิปรายผล.....	67
สรุปผลการวิจัย.....	67
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	72
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	85
ภาคผนวก ก.....	86
ภาคผนวก ข.....	88
ภาคผนวก ค.....	90
ภาคผนวก ง.....	94
ภาคผนวก จ.....	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวอย่างสื่อสัญญาณทหารแรกเกิดจนถึงวัยหัดเดิน (0-3 ปี).....	15
2 สื่อสัญญาณทหารที่แสดงออกอย่างชัดเจนและไม่ชัดเจนจำแนกตามการแสดงออก ของทหารในเรื่องต่าง ๆ.....	19
3 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะประชากร สังคม และเศรษฐกิจ จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะครอบครัว และรายได้ครัวต่อเดือน.....	57
4 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็ก การได้รับ ความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ระยะเวลาในการเลี้ยงบุตร ความพร้อมในการเลี้ยงบุตร และความพึงพอใจในบุตร.....	59
5 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทหาร จำแนกตามอายุครรภ์มารดาเมื่อคลอด อายุ เพศ น้ำหนักแรกเกิด ความยาวรอบศีรษะ ความยาวของลำตัว.....	61
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณทหารของมารดาวัยรุ่นหลัง คลอดครั้งแรก ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	63
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของผลต่างคะแนนความรู้เกี่ยวกับสื่อสัญญาณ ทหารในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	64
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการตอบสนองสื่อสัญญาณทหารของมารดาวัยรุ่นหลัง คลอดครั้งแรก ในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	65
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของผลต่างคะแนนการตอบสนองสื่อสัญญาณ ทหารในระยะก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม.....	66

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	54

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University